

Dræb ikke maden

Til venstre Landmand Tonny Lønne, som velfortjent fik FJD's markvildtpris i 2018, flankeret af vildt- og naturkonsulent Rasmus Ahlmann, Danmarks Jægerforbund, i en af bedriftens mange markvildt-tiltag.

I titusindvis af hektar med efterafgrøder bliver sprøjtet ihjel om efteråret lige inden årets hårdeste tid. Dermed ødelægges et meget værdifuldt forråds-kammer og også skjulesteder for markens vildt.

Tekst og foto: Jakob Bergmann Nielsen, vildt- og naturkonsulent

NATUR/VILDTFORVORVALTNING: Efter 1. oktober er det tilladt at nedvisne stubmarker i Danmark, og enhver landmand er naturligvis i sin gode ret til at drive jorden på sin måde, når bare lovgivningen overholdes. Men er det overhovedet nødvendigt at nedvisne i efteråret? Hvis man spørger landmand Tonny Lønne, som driver sit kvægbrug med 360 hektar og 350 malkekøer ved Ballum i det sydvestligste hjørne af Jylland, er svaret klart NEJ! Tonny har for flere år siden ændret praksis, således at han venter til foråret med at nedvisne både stubmarker og efterafgrøder.

– Det har ikke haft nogen negative konsekvenser for mit markbrug at vente, til det bliver forår med at nedvisne. Til gengæld er der langt mere vildt på vores marker gennem hele vinteren, siger Tonny Lønne.

Nedvisning er et problem for markvildtet

Stubmarkerne udgør et sandt eldorado for markvildtet. Både sang- og hønsfugle nyder godt af de mange frø, der ligger frit tilgængelige i den urørte stubmark. Stubmarken kan også yde et passende dække for både harer og agerhøns. Hvis der efterlades en stub med en højde på ca. 15-20 centimeter, kan harer og agerhøns finde dækning, men har samtidig mulighed for at have frit udsyn mod potentielle farer. Denne struktur kan marker med vintersæd ikke tilbyde markvildtet.

Nogle få uger efter høst vil mange spildfrø og ukrudtsfrø begynde at spire. Ligesom det græs og ukrudt, som var i bunden af afgrøden, kommer i vækst, efter det har fået lys og plads. Netop denne fremspiring og genvækst skaber det

grøntføde, som markvildtet skal leve af hele vinteren. Og i kombination med stubbens effekt som dækning opstår der et godt og meget værdifuldt vinterkvarter for markvildtet.

Men når føderessourcen forsvinder, fordi markerne nedvisnes i efteråret, mister stubmarken helt sin værdi for markvildtet.

En god efterafgrøde skal blive stående til foråret!

Danske landmænd har mange efterafgrøder. Faktisk er efterafgrøder efterhånden ved at være vores største afgrøde. Fælles for alle typer af efterafgrøder, undtaget græs udlagt i majs, er, at de må destrueres (sprøjtes ihjel eller pløjes omkuld) allerede den 20. oktober (de skal efterfølges af en vårafgrøde). Dermed venter der markvildtet fem lange og sultne vintermåneder.

Når snakken falder på efterafgrøder, hører man ofte ud-sagn om, hvor fantastiske efterafgrøderne er for vildtet. Det er også rigtigt, at nogle efterafgrøder kan tilbyde samme struktur og føderessource som omtalt ved stubben, mens andre først på efteråret fremstår meget tætte og kraftige. Efterafgrøderne kan give dækning og føde hen over vinteren – men vel at mærke kun hvis de bliver stående urørt til foråret!

Hvis de destrueres, kan det sammenlignes med at opstarte fodring af vildtet efter høst for så at indstille fodringen, når vinteren begynder.

jbn@jaegerne.dk

” Landmænd – kom ind i kampen, og bryd med rutinen! Der er ingen landbrugsfaglige argumenter for at foretage nedvisning i efteråret. Til gengæld vil både dit markbrug og især markens vildt nyde godt af et brud med rutinen. ”

I december måned ses en tydelig forskel på om arealer nedvisnes eller ej (her er sprøjten ikke nået ud i hjørnet). Det nedvisnede areal kan på ingen måde fungere som levested for markvildtet. Og landmanden henter ikke den fulde gevinst ved at så en efterafgrøde.

Planteavlseråd giverens råd

Jørgen Evald Jensen, indehaver af Agriconsult: – Jeg opfordrer klart til, at man venter til foråret med at nedvisne arealerne med efterafgrøder. Lad efterafgrøderne udvikle sig hen over vinteren, da de på den måde optager mest muligt kvælstof til den efterfølgende vårafgrøde, samt opsamler mest organisk stof til jorden. Nye undersøgelser har vist, at planternes rødder også arbejder om vinteren.

– Samtidig er den bevoksede overflade med til at sikre en meget bedre infiltrering af nedbør i jorden hen over efteråret og vinteren, så områder med overfladevand og tilslemning i marken reduceres.

– Desuden er langt de fleste af de arter, vi bruger i efterafgrødeblandingerne, ikke vinterfaste, så de vil i stor udstrækning nedvisne af sig selv hen over vinteren. Og selv uden pløjning kan der sagtens i foråret etableres en vårafgrøde, fastslår Jørgen Evald Jensen.

Nogle efterafgrøder er meget tætte og høje, men vil falde sammen hen over vinteren. Selvom det er tilladt at destruere dem, bør du høste fordelene ved at lade dem stå til foråret.

Denne mark er ikke blevet nedvisnet i efteråret, og frem til slutningen af marts måned, hvor billedet er taget, har marken med sin høje stub og føderessource fungeret som en fin vinter-biotop for agerhønsene midt i billedet.